

**Polemika o kompakta I:
problematika věroučné koncese,
doba platnosti**

Klíčové otázky ohledně koncese kalicha

- Z jakých důvodů především byl Jakoubkem ze Stříbra obnoven kalich?
- Jaká byla reakce husitů na kostnický dekret *Cum in nonnullis*?
- Zaznívá v husitských manifestech touha po dosažení církevní licence?
- Jakým způsobem byla možnost přijímat podobojí formulovaná v kompaktátech?

Ježíš jim ale řekl: „Amen, amen, říkám vám: Nebudete-li jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nemáte v sobě život. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má věčný život a já ho vzkřísím v poslední den. Mé tělo je opravdu pokrm a má krev je opravdu nápoj.“ (Jan 6, 54-56)

Tři (?) možné náhledy na koncesi kalicha

1. V roce 1436 římskokatolická církev **dala či propůjčila přijímání podobojí** Čechům a Moravanům, čímž se tato praxe stala dovolenou. Kompaktáta měla nejprve přivést husity k poslušnosti a **posléze k plné církevní jednotě** (tj. přijímání podjednou).

V zásadě to stejné co v předchozím bodě jen s jediným předpokládaným rozdílem: licence kalicha katolickou církví **měla trvat co nejdéle**

Kompaktáta představovala v zásadě **jen souhlas basilejského koncilu s utrakvismem**, který byl naprosto **oprávněný již od roku 1414** na základě Písma bez ohledu na jakékoliv jiné dokumenty.

Prokop z Plzně (konzervativní utrakvismus)

„... concilium Basiliense, representans ecclesiam Romanam, cum regno Bohemie et marchionatu Moravie super communionem utriusque speciei laica sub certis conditionibus compactavit et illam communionem admisit, indulxit, dixit, dispensavit, scripsit et litteris suis bullatis tanquam fidelem, utilem et salubrem roboravit et confirmavit auctoritate Christi et ecclesie, vere sponse eius.“

Hlavní argumenty Martina Lupáče proti koncesi

1. Češi a Moravané „*communicabunt sub utraque specie auctoritate domini nostri Ihesu Christi et ecclesie, vere sponse eius...*“
2. O nezájmu mít od církve licenci měl díky oficiálnímu husitskému prohlášení vědět sám koncil
3. Ani v nejtěžších letech **husité o nic takového nežádali**, na čemž nic nezměnili *auctoritates* zaslané do Kostnice (1417)
4. Co se víry týče, husité jsou **poddáni soudci dohodnutému v Chebu**: *A mocí tohoto soudce tu víru bráníme a držíme, nikoliv mocí papežovou či kompaktát, leč je v nich mnoho evangelické pravdy.*“

Důležité souvislosti ohledně doby platnosti

Čechům a Moravanům umožněno přijímání podobojí mocí Krista a jeho pravé choti, konkrétně těm, kteří mají takový zvyk a ve všem ostatním se sjednotí s církví

Basilejský koncil bude **projednávat problematiku závaznosti kalicha** a vydá v této věci rozhodnutí

Jestliže husité skrze své posly projeví zájem setrvat v praxi *sub utraque specie*, **koncil udělí českým a moravským kněžím licenci** podávat laikům podobojí

Jan Papoušek ze Soběslavi

„... přijímání z kalicha bylo povoleno těm Čechům, kteří mají takový obyčej a užívají rozumu a kteří se sjednotí ve víře a ritu obecné církve až do posouzení. Posouzení již bylo učiněno a dekret byl publikován ve vratech a branách basilejské církve a rozhlášen po všech krajinách světa mezi křesťany.“

Pius II.

„Jest let blíž XXVI, když učiněna sú kompaktáta. Pak těm učiněna sú, kteříž tehdáž obyčej mějéchu: ale mnozí zhynuli sú, a již málo z těch živých zóstalo...“

„... z rozumu kompaktát zjevno jest, že to pójčenie až do usúzenie koncilium aniž dále mělo trvati, neb praví se v nich: a bude ohledáno, co proti tomu artikulu etc. Nynie ste slyšeli dekret koncilium Bazilejského, v němž se zaviera usúzenie a tak kompaktát zrušenie.“

Hlavní argumenty Lupáče proti omezené platnosti

1. Zikmund: „*chceme, aby námi a našimi náměstky v budoucí časy věčně všechny věci jim byly držány a úplně zachovány.*“
2. Zikmund: „*miesta všechna i každý kostel i lidé osad budou popsáni, na kterýchž a od kterýchž to přijímání dvojí způsobu jest zachovááno, aby potom budoucně věčně bylo zachovááno v týchž miestech.*“
3. Kompaktáta: „*arcibiskupu pražskému, olomúckému a litomyšlskému biskupóm, kteříž jsou aneb časem budou (...) svátost těla božieho a krve božie pod obojí způsobú, jsúce napomenuti, jakož na jednoho každého slušie aneb slušeti bude v budoucí časy, aby podávali...*“
4. Kompaktáta: Češi a Moravané „*přijmú a oblíbie i učinie dobrý, pevný a věčný pokoj a kostelnú jednotu...*“
5. Bible: např. „*Běda, kdo se nyní smějete, neboť budete plakat a naříkat.*“ (Luk 6, 25)
6. Neomezenou platnost kompaktát prosazovali sami husité při jednáních s koncilem